

EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN VUOSIKERTOMUKSEN TERMISANASTO

Johdanto

Sanaston tarkoituksena on auttaa lukijoita antamalla selkeät ja yksinkertaiset määritelmät kertomuksessa käytetyistä teknisistä termeistä. Viralliset oikeudelliset määritelmät esitetään asiaankuuluvissa säädöksissä.

Tarkemmat EU:n toimielinten ja EU:n lainsäädännön määritelmät ja selitykset esitetään

- EU:n julkaisutoimiston sivustolla:

<http://eur-lex.europa.eu/browse/summaries.html?locale=fi>

<http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

- mm. seuraavilla komission pääosastojen sivustoilla:

http://ec.europa.eu/budget/explained/glossary/glossary_en.cfm

https://ec.europa.eu/agriculture/glossary_fi

http://ec.europa.eu/regional_policy/fi/policy/what/glossary

https://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/support/reference_term_s.html

A

Arviointi:

Yksittäisen EU:n tukitoimenpiteen vaikuttavuuden, tehokkuuden, johdonmukaisuuden, merkityksellisyyden ja EU:n lisäarvon arviointi.

Arvioitu virhetaso:

Tilintarkastustuomioistuimen vuotuinen paras arvio tietyn maksuluokan virhetasosta. Virhetaso lasketaan edustavan tapahtumaotoksen tarkastuksesta saatujen tulosten perusteella. Se ilmaistaan virheellisten maksujen prosenttiosuutena maksujen kokonaisarvosta. Prosenttiosuus sijoittuu 95 prosentin todennäköisyydellä *luottamusvälille*, joka ilmaistaan alemman ja ylemmän virherajan avulla.

Avustukset:

Talousarviosta maksettu välitön rahoitus, jonka avulla toteutetaan tietty osa EU:n toimintapolitiikasta tai tuetaan sellaisen yhteisön toimintaa, joka edistää Euroopan unionin yleisen edun mukaista päämäärää tai unionin politiikan mukaista tavoitetta.

B**Bruttokansantulo (BKTL):**

Tietyn talousalueen asukkaiden kokonaistulot tietyinä ajanjaksona. BKTL:a käytetään määrittämään EU-maksujen enimmäismäärä kunakin vuonna: maksujen määrä ei saa olla yli 1,20 prosenttia EU:n BKTL:sta. Jäsenvaltion EU:n tuloihin osoittama rahoitusosuus määräytyy pääasiassa sen BKTL:n mukaan suhteessa EU:n kaikkien BKTL:jen kokonaismäärään.

Budjettituki/talousarviotuki:

Kehitysavun muoto (monivuotisen rahoituskehityksen otsake 4 – "Globaali Eurooppa", EKR:t). Järjestelmä kattaa tuen maksun kumppanimaan valtionkassaan, tuloksellisuusarvioinnin, valmiuksien kehittämisen ja vuoropuhelun kumppanimaan kanssa. Komissio antaa kolmentyyppistä budjettitukea: hyvä hallinto ja kehitys, alakohtainen uudistus ja valtiorakenteiden kehittämistä koskevat sopimukset.

Budjettivallan käyttäjä:

EU:n talousarvion vahvistamisesta vastaavat toimielimet eli Euroopan parlamentti ja ministerineuvosto.

C**D****E****Edunsaaja:**

EU:n talousarviosta tukea saava luonnollinen tai oikeushenkilö.

Ehdollinen velka:

Kirjanpidossa velka, jonka olemassaolo riippuu jonkin epävarman tapahtuman toteutumisesta tulevaisuudessa. Ehdollinen velka kirjataan, jos se on todennäköinen ja määrä voidaan kohtuudella arvioida.

Enimmäismäärä:

Menojen tai tulojen enimmäismäärät määritetään säädöksillä tai sopimuksella, kuten omia varoja koskevalla päätöksellä tai *monivuotisessa rahoituskehityksessä*. Monivuotisessa rahoituskehityksessä asetetaan sitoumusten kohdalla kullekin meno-otsakkeelle yksittäinen vuotuinen enimmäismäärä, kun taas maksumäärärahoihin sovelletaan yhtä yleistä vuotuista enimmäismäärää.

Erityisarvio:

Kustakin EU:n keskeisestä toiminnanalasta tehtävä arvio, joka täydentää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen mukaisesti annettavaa tilintarkastustuomioistuimen *tarkastuslausumaa*. Tilintarkastustuomioistuin kutsuu erityisarvioiksi niitä vuosikertomuksensa lukuja, joissa arvioidaan *monivuotisen rahoituskehysten* otsakkeen sääntöjenmukaisuutta, varainhoitoa, budjettihallintoa ja tuloksellisuutta.

Euroopan rakenne- ja investointirahastot (ERI-rahastot):

Euroopan aluekehitysrahasto, Euroopan sosiaalirahasto, koheesiorahasto, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto ja Euroopan meri- ja kalatalousrahasto, jotka koottiin yhteen kauden 2014–2020 *monivuotista rahoituskehystä* varten yhteisten sääntöjen nojalla (asetus (EU) N:o 1303/2013 – yhteisiä sääntöjä koskeva asetus). Näiden viiden *yhteisen hallinnoinnin* piiriin kuuluvan rahaston osuus on yli puolet EU:n menoista. Niiden yleisenä tavoitteena on vähentää alueellista epätasapainoa koko EU:ssa.

Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR):

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen perustuva investointitukimekanismi, jota pannaan täytäntöön EIP:n ja Euroopan komission välisellä sopimuksella, joka koskee rahoituksen hankkimista strategiaan hankkeisiin ympäri EU:ta.

Eurooppa 2020 -strategia:

Euroopan unionin kymmenvuotinen kasvu- ja työllisyysstrategia käynnistettiin vuonna 2010. Tarkoituksena on luoda otolliset olosuhteet älykkäälle, kestäväälle ja osallistavalle kasvulle.

F**G****H****Hallintoviranomainen:**

Kansallinen, alueellinen tai paikallinen (tai yksityinen) viranomainen, jonka jäsenvaltio on nimennyt hallinnoimaan toimenpideohjelmaa. Hallintoviranomaisen tehtävänä on muun muassa valita rahoitettavat hankkeet, seurata hankkeiden täytäntöönpanoa ja raportoida komissiolle taloudellisista näkökohdista ja saavutetuista tuloksista. Hallintoviranomainen myös määrää mahdollisista rahoitusoikaisuista tuensajille komission, Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tai jäsenvaltion viranomaisen (esim. tarkastusviranomaisen) toimittamien tarkastusten jälkeen.

I

J**Julkiset hankinnat:**

Prosessi, jolla EU, kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset tai julkisoikeudelliset laitokset hankkivat tuotteita, palveluja ja urakoita. Myös yksityiset yritykset ovat julkisia hankintoja koskevien sääntöjen ja/tai periaatteiden alaisia, kun ne tekevät hankintoja, jotka rahoitetaan pääasiassa julkisista varoista.

Jäännösvirhetaso/jäännösriskitaso:

Jäljelle jäävä osuus menoista, jotka eivät ole laillisia eivätkä sääntöjenmukaisia sen jälkeen kun kaikki korjaavat toimenpiteet on otettu huomioon. Ilmaisut 'riski' ja 'virhe' ovat synonyymejä mutta niitä käytetään eri menoaloilla.

K**(EU:n) konsolidoitu tilinpäätös:**

Yhtenä asiakirjana komissiolle esitettävä yhteenveto kaikkien EU:n toimielinten ja virastojen yhdistelmätilinpäätöksestä, johon ei ole kirjattu määriä, jotka EU:n toimielimet ja virastot ovat maksaneet toisilleen tai jotka ne ovat toisilleen velkaa.

Koontiasetusta koskeva ehdotus:

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja useita EU:n menoaloja koskevien sääntöjen muuttamisesta. Komission asiakirja (COM(2016) 605 lopullinen), jonka tarkoituksena on tarkistaa ja yksinkertaistaa useita *Euroopan rakenne- ja investointirahastoihin* nykyisin sovellettavia säännöksiä.

Kumppanuussopimukset:

Komission ja kunkin jäsenvaltion väliset sopimukset, joiden avulla on tarkoitus varmistaa, että varat käytetään Eurooppa 2020 -strategian mukaisesti.

Käyttötarkoitukseensa sidotut tulot:

Tulot, jotka alkuperänsä vuoksi sidotaan tiettyihin menoihin (esimerkiksi jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden tiettyihin tutkimusohjelmiin maksamat rahoitusosuudet). Tällöin poiketaan budjettiperiaatteesta, jonka mukaan tulojen kokonaismäärän on katettava menojen kokonaismäärä.

L**Lisätalousarvioesitys:**

Komissio ehdottaa, että asianomaiseksi vuodeksi hyväksyttyä talousarviota muutetaan tietyiltä osin.

Lopullinen varojen saaja:

Ks. *varojen saaja*.

Luottamusväli:

Todellinen virhetaso saadaan tietoon ainoastaan, jos kaikki tapahtumat tarkastetaan. Otantaan perustuvassa lähestymistavassa lasketaan sen sijaan 95 prosentin luottamusväli, mikä tarkoittaa, että tosiasiallisen virhetason katsotaan sijaitsevan 95 prosentin todennäköisyydellä tällä luottamusvälillä.

M**Maksajavirasto:**

Hallinto- ja todentamisviranomaisen vastine maatalousalalla. Tämä kansallisten viranomaisten nimittämä elin hallinnoi ja valvoo *suoraa tukea ja markkinatoimenpiteitä*.

Markkinatoimenpiteet:

Maatalousmarkkinoiden julkinen interventio, jonka avulla lievennetään hinnan alenemisen vaikutuksia ja puututaan markkinoiden ja alakohtaisten tukien rakenteellisiin vaikeuksiin (esim. hedelmä- ja vihannesalalla, viinialalla ja koulualan järjestelmissä).

Moitteeton varainhoito:

Käsite kattaa *varainhoitoasetuksen* 30 artiklan 2 kohdassa määritetyt taloudellisuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden periaatteet. ”Taloudellisuuden periaate edellyttää, että varat, joita toimielin käyttää toimintojensa toteuttamiseksi, otetaan käyttöön oikeaan aikaan ja että ne ovat määrältään riittävät, laadultaan asianmukaiset ja kustannuksiltaan mahdollisimman edulliset. Tehokkuuden periaatteen tarkoituksena on saavuttaa käytetyillä resursseilla parhaat mahdolliset tulokset. Vaikuttavuuden periaatteen tarkoituksena on saavuttaa toiminnalle asetetut tavoitteet ja siltä odotetut tulokset.”

Monivuotinen rahoituskehys (MRK):

EU:n pitkän aikavälin menosuunnitelma. Monivuotisessa rahoituskehyksessä vahvistetaan EU:n varainkäytön painopisteet ja enimmäismäärät, jotka EU voi käyttää tietyillä aloilla moneksi vuodeksi vahvistetulla kaudella. Nykyinen MRK kattaa vuodet 2014–2020. Sitä aiemmat kaudet kattoivat ajanjaksot 2007–2013 ja 2000–2006. MRK on jaettu kuuteen osaan eli otsakkeeseen.

Määräraha:

Tiettyä tarkoitusta varten hyväksytty määrä talousarviossa.

Määrärahasiirto varainhoitovuodelta toiselle:

Hyväksytyjen mutta käyttämättömien *määrärahojen* siirto varainhoitovuodelta toiselle *varainhoitoasetuksen* mukaisista perustelluista syistä. Menot ja tulot suunnitellaan ja hyväksytään yleensä ainoastaan vuodeksi kerrallaan ('vuotuisperiaate'). Toimintamenojen kohdalla määrärahasiirroissa poiketaan kyseisestä periaatteesta. Hallintomenojen kohdalla määrärahoja siirretään kuitenkin tavallisesti ilman eri toimenpiteitä, jotta voidaan maksaa laskuja, jotka saadaan asianomaista toimintaa seuraavana vuonna.

N**O****Ohjelmakausi:**

Menojen monivuotinen suunnittelu- ja täytäntöönpanokehys. Ohjelmakauden kesto voi olla selvästi pidempi kuin varojen käyttöön sovellettavan *monivuotisen rahoituskehysten* otsakkeen kattama kausi. Tämä johtuu pääasiassa lopullisia tilejä koskevista säännöistä ja *toimenpideohjelmien* päättämistä. Esimerkiksi kauden 2014–2020 maatalous- ja koheesioalan ohjelmien viimeinen tilikausi loppuu vuoden 2024 puolivälissä.

Oikaisukapasiteetti:

Arvio niiden menojen määrästä, jotka eivät ole säännösten ja sopimusmääräysten mukaisia ja jotka asianomainen komission pääosasto/viranomainen havaitsee ja korjaa maksun hyväksymisen jälkeen. Ilmaisulla tarkoitetaan myös jäsenvaltion viranomaisen tai komission pääosaston kykyä havaita ja korjata sääntöjenvastaisia menoja.

Olennaisuusraja:

Virheellisten tai *sääntöjenvastaisten* menojen taso tarkastetuissa EU:n menoissa. Kun olennaisuusraja ylittyy, katsotaan, että virhe on tarkastuksen kannalta merkittävä tai olennainen ja että se todennäköisesti vaikuttaa *EU:n konsolidoidun tilinpäätöksen* käyttäjään. Tilintarkastustuomioistuin soveltaa lausunnossaan kahden prosentin olennaisuusrajaa. Lisäksi se ottaa huomioon havaitun *virheen* luonteen ja esiintymisyhteyden.

Omat varat:

Perussopimusten, asiaankuuluvien täytäntöönpanosäännösten ja vuotuisen talousarvion mukaisesti EU:n talousarvioon virtaavat tulot. Tullimaksut ovat merkittävin 'perinteisten' omien varojen lähde. Lisäksi on omia varoja, jotka perustuvat arvonlisäveroon (alv) ja *bruttokansantuloon* (BKTL).

P**Panos:**

Tuloksellisuuden arvioinnissa taloudelliset, inhimilliset, aineelliset, organisatoriset tai sääntelyyn liittyvät resurssit, joita tarvitaan toimintapolitiikan, hankkeen tai ohjelman täytäntöönpanoon.

Perustukijärjestelmä:

Vuonna 2013 toteutettiin *yhteisen maatalouspolitiikan* uudistus. Tilatukijärjestelmä korvattiin perustukijärjestelmällä, joka tuli voimaan vuonna 2015. Järjestelmä perustuu hakijan vuonna 2015 ilmoittamalle tukikelpoiselle maalle myönnettyihin tukioikeuksiin. Tukioikeuden aktivointiin tarvitaan hehtaari tukikelpoista maata, jonka perusteella maksetaan tukioikeuden arvoa vastaava määrä perustukijärjestelmän tukea. Perustukijärjestelmä on käytössä 18 jäsenvaltiossa. Tukea maksettiin näiden uusien sääntöjen perusteella ensimmäistä kertaa vuonna 2016.

Pysyvä nurmi:

(Kylvetty tai itseuudistuva) maa, jota on käytetty heinäkasvien tai muiden nurmirehukasvien kasvattamiseen vähintään viitenä peräkkäisenä vuonna ja joka ei ole kuulunut tilan viljelykiertoon.

Pääomasijoitus:

Pääoman antaminen yrityksen käyttöön suoraan tai välillisesti sijoitettuna yrityksen täyttä tai osittaista omistusosuutta vastaan siten, että pääomasijoittaja voi lisäksi osallistua jossakin määrin yrityksen hallinnoinnin valvontaan ja saada osuuden sen voitoista. Sijoittajat saavat pääomasijoituksensa takaisin ainoastaan, jos ne myyvät osuutensa tai kun yrityksen (netto-)omaisuus muutetaan rahaksi. Tunnetaan myös nimellä 'pääomarahoitus'.

Q**R****Rahayksikköön perustuva otanta:**

Tilastollinen otantamenetelmä, jossa jokainen käytetty euro voi tulla yhtäläisesti valituksi tarkastukseen. Rahayksikköön perustuvan otannan soveltaminen tapahtumiin takaa sen, että poimintatodennäköisyys on suhteessa tapahtuman kokoon. Rahayksikköön perustuvan otannan tilastollinen luonne mahdollistaa sen, että otantatulokset voidaan ekstrapoloida koko perusjoukkoon.

Rahoitusväline:

EU:n talousarviosta saatavan rahoitustuen muoto (tunnettiin aiemmin 'rahoitusjärjestelyvälineenä'). Rahoitusvälineet "voivat olla muodoltaan *pääomasijoituksia*

tai oman pääoman luonteisia sijoituksia, lainoja tai vakuuksia taikka muita riskinjakovälineitä” (ks. *varainhoitoasetus*, 2 artiklan p alakohta). Rahoitusvälineiden keskeisiä etuja avustuksiin verrattuna ovat lisärahoituksen vipuamismahdollisuus ja se, että rahoitus voidaan käyttää uudelleen eli kierrättää.

S

Sitoumus:

Talousarviomäärärahojen kohdentaminen tiettyihin menoeriin tiettyjen ehtojen täytyessä. Määriä kohdentamalla EU voi tehdä sopimuksia ja avustussopimuksia sekä muita päätöksiä, joilla on taloudellista vaikutusta.

Suora hallinnointi:

Yhteisen hallinnoinnin mallista poiketen komissio hallinnoi suoraan rahastoa tai ohjelmaa (eli valitsee toimeksisaajat, myöntää avustukset, siirtää varat, huolehtii toimintojen seurannasta jne.).

Suora tuki:

Viljelijöille *yhteisen maatalouspolitiikan* mukaisesti suoritettut tulotuet, kuten tuotantosidonnainen tuki ja tuotannosta riippumaton pinta-alamatuki.

Suurhanke:

Laaja-alainen toimi, johon sisältyy täsmällisen taloudellisen tai teknisen tehtävän suorittamiseksi tarkoitettu työ-, toimi- tai palvelukokonaisuus, jolla on selvästi määritetyt tavoitteet. Toimen katsotaan olevan suurhanke, kun lakisääteiset taloudelliset raja-arvot ylittyvät. Suurhankkeilta edellytetään komission hyväksyntää, joka perustuu riippumattomaan laadunarviointiin. *Ohjelmakausilla* 2007–2013 ja 2014–2020 yleisenä raja-arvona on 50 miljoonaa euroa.

Sääntöjenmukaisuus

Arvio siitä, missä määrin *toimet* on toteutettu asiaankuuluvien lakien ja sopimusten mukaisesti.

Sääntöjenmukaisuutta koskeva päätös:

Komission virallinen päätös, jossa kvantifioidaan määrät, jotka jäsenvaltioiden on maksettava takaisin sääntöjenmukaisuuden tarkastamismenettelyn perusteella.

Sääntöjenvastaisuus:

Teko tai laiminlyönti, joka ei ole EU:n (tai muiden asiaankuuluvien) sääntöjen mukainen ja joka voi vaikuttaa haitallisesti EU:n taloudellisiin etuihin. Sääntöjenvastaisuudet voivat

johtua edunsaajien tai maksamisesta vastaavien viranomaisten vilpittömistä virheistä. Tahallisuudessa sääntöjenvastaisuudessa voi olla kyse petoksesta. (ks. myös *virhe*)

T

Taloudellinen tulos:

EU:n konsolidoidun tilinpäätöksen kokonaistulojen ja kokonaismenojen välinen ero. Tämän suoriteperusteisen tuloksen tarkoituksena on esittää tapahtumien taloudellinen vaikutus asianomaisen vuoden tileihin. Tämän vuoksi taloudellinen tulos eroaa talousarvion toteutumasta, joka kuvastaa tulojen (käteisvarat) ja maksujen välistä eroa.

Tarkastuslausuma:

Euroopan tilintarkastustuomioistuin antaa vuosittain lausuman Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Tarkastuslausumassa esitetään tilintarkastustuomioistuimen tarkastuslausunto kaikkia EU:n tuloja ja menoja koskevien tilien luotettavuudesta ja tilien perustana olevien *toimien* laillisuudesta ja asianmukaisuudesta (sääntöjenmukaisuudesta). Tarkastuslausumasta käytetään myös nimitystä DAS ranskankielisen vastineen *déclaration d'assurance* mukaisesti.

Tarkastusviranomainen:

Organisaatio, kuten valtionkanslian osasto tai valtiovarainministeriö, joka tarkastaa järjestelmiä ja *toimenpideohjelman* liittyviä tapahtumia ja raportoi havainnoistaan asiaankuuluville *hallinto- ja todentamisviranomaisille*. Tarkastusviranomainen antaa komissiolle toimittamassaan vuotuisessa kertomuksessa varmuuden hallinto- ja valvontajärjestelmien toimivuudesta ja sen seurauksena todennettujen menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta. Viranomaisen on oltava riippumaton varoja hallinnoivista elimistä.

Tilinpäätöksen sisältö ja analyysi:

Selvitys organisaation tilinpäätöksessä esitetyistä merkittävistä eristä, toimista ja tapahtumista ja niihin vaikuttaneista tekijöistä.

Todentamiselin/todentamisviranomainen:

Tarkastusviranomaisen vastine maatalousalalla; jäsenvaltion nimittämä julkinen tai yksityinen organisaatio, joka todentaa akkreditoitujen *maksajaviraston* tilien todenperäisyyden, täydellisyyden ja oikeellisuuden.

Todentamisviranomainen:

Organisaatio, joka tarkastaa *hallintoviranomaisten* ilmoittamien menojen laillisuuden ja sääntöjenmukaisuuden ja antaa tämän osalta varmuuden komissiolle.

Toimenpideohjelma:

Jäsenvaltion laatima ja komission hyväksymä EU-rahoitteinen investointiohjelma. Johdonmukaisesti painopisteisiin perustuva toimenpideohjelma käsittää toimenpiteitä, joiden mukaisesti hankkeita osarahoitetaan seitsenvuotisen *monivuotisen rahoituskehityksen* aikana.

Toimi/tapahtuma:

Ennakkomaksun vastaanottaminen, suorittaminen tai osoitettu käyttö, jonka komissio on hyväksynyt ja joka on kirjattu.

Toimintalogiikka:

Käsitekehitys, josta käy ilmi odotettu *tulos* ja se, miten arvioidut tarpeet ja saavutettavat tavoitteet sopivat yhteen toteutetun EU:n toimen kanssa.

Tuloksellisuus:

Arvio siitä, missä määrin hankkeissa tai ohjelmissa noudatetaan *moitteettoman varainhoidon* periaatteita.

Tulos:

Tuloksellisuuden arvioinnissa tulos on hankkeen tai ohjelman mitattavissa oleva välitön vaikutus.

Tuotannosta riippumaton tuki:

Tuki, jota ei ole sidottu tietyn maataloustuotteen tuotantoon.

Tuotantosidonnainen tuki:

Tietyn maataloustuotteen tuotantoon sidottu tuki.

Tuotos:

Tuloksellisuuden arvioinnissa tuotoksella tarkoitetaan sitä, mitä hankkeeseen tai ohjelmaan suunnattujen resurssien avulla on tuotettu tai saavutettu (esim. nuorille työttömille järjestetyt koulutuskurssit, rakennettujen jätevedenpuhdistamojen lukumäärä, rakennetun tien pituus kilometreinä jne.).

Työsuunnitelma:

Kumppanimaan laatima ja Euroopan komission hyväksymä asiakirja, joka sisältää työohjelman. Siinä luetellaan toteutettavat toiminnot, täytäntöönpanon edellyttämät taloudelliset, henkilöstö- ja materiaaliressurit sekä sovellettavat menettelyt.

Täydentävät ehdot:

Yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyvä mekanismi, joka velvoittaa viljelijät täysimääräisen tuen saamiseksi noudattamaan ympäristö- ja kansanterveyttä, eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja maankäyttöä koskevia sääntöjä.

U**V****Vaikutus:**

Tuloksellisuuden arvioinnissa pitkäaikaiset sosiaalis-taloudelliset seuraukset, jotka ovat havaittavissa tietyn ajan kuluttua hankkeen tai ohjelman päättymisestä.

Valtiontuki:

Kaikenlainen kansallisten viranomaisten yrityksille osoittama suora tai välillinen rahoitustuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin tiettyä yritystä tai tietynlaista tuotannonalaa. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen mukaan valtiontuki on yleensä kiellettyä sisämarkkinoilla, paitsi jos sille on asianmukaiset perusteet. EU:n valtiontukisäännöissä tehdään selväksi, milloin tuen katsotaan vääristävän (tai uhkaavan vääristää) kilpailua. Komissiolla on yksinomainen toimivalta arvioida, onko valtiontuki sääntöjen mukaisesti sisämarkkinoille soveltuva. Soveltuvuus kuuluu Euroopan unionin tuomioistuimen suorittaman valvonnan piiriin.

Vapauttaminen:

Toimi, jolla olemassa oleva *sitoumus* (tai sen osa) peruutetaan.

Varainhoitoasetus:

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä. Varainhoitoasetus on EU:n talousarvion laadintaan ja toteuttamiseen sekä EU:n varojen käytön valvontaan sovellettavien periaatteiden ja menettelyjen tärkein perusta.

Varauma:

Pääjohtaja esittää *vuotuisessa toimintakertomuksessa* varauman, jos hän ei pysty vahvistamaan sääntöjenmukaisuutta merkittävän suuresta osasta pääosaston maksuja tai kun komission maineeseen voi kohdistua vakavia vaikutuksia.

Varaus:

Kirjanpidossa varauksella tarkoitetaan taseeseen merkittävää velkaa, jonka toteutumisaikakohta tai toteutuva määrä on epävarma.

Varojen saaja/edunsaaja:

Varainhoitoasetuksessa ilmaisulla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saa lainan tai takauksen tai investoinnin EU-rahoitteisesta rahoitusvälineestä. Ilmaisua käytetään myös luonnollisesta henkilöstä tai oikeushenkilöstä, joka ei tosiasiansa saa tukea mutta kuitenkin hyötyy EU-rahoitteisesta toiminnasta. Esimerkiksi henkilö, joka on suorittanut EU:n rahoittaman kurssin tai osallistunut työllisyysaloitteeseen (ks. myös *edunsaaja*).

Vastuuvapausmenettely:

Euroopan parlamentti päättää vapauttaa komission tietyn talousarvion hallinnointiin liittyvästä vastuusta ja myöntää vastuuvapauden neuvoston esittämän suosituksen, tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen ja *tarkastuslausuman* perusteella.

Viherryttäminen:

Vuonna 2013 toteutetun yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen yhteydessä käyttöön otettu suoran tuen järjestelmä, jonka avulla edistetään ympäristöystävällisiä viljelykäytäntöjä. *Suoraa tukea perustukijärjestelmästä* tai *yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmästä* saavien viljelijöiden on monipuolistettava viljelyään, säilytettävä *pysyvä nurmi* ja perustettava ekologisia aloja. Jos nämä ehdot täyttyvät, viljelijät voivat saada lisäksi viherryttämistukea.

Viljelylohkojen tunnistamisjärjestelmä (LPIS):

Tietokanta, joka sisältää kaikki maatalousalat (sekä ilma- tai satelliittikuvat), jotka ovat *yhteisen maatalouspolitiikan* mukaisesti oikeutettuja saamaan *suoraa tukea*. Järjestelmän avulla tarkistetaan lohkot, joiden osalta viljelijät ovat hakeneet tukea. Näin varmistetaan, että tukea maksetaan oikeansuuruisesta alueesta, ja vältetään maksamasta liikaa tukea.

Virhe:

Sääntöjenvastaisuus, joka aiheutuu lakiin tai sopimukseen perustuvien velvoitteiden noudattamatta jättämisestä.

Vuotuinen toimintakertomus:

Kunkin komission pääosaston pääjohtaja toimittaa komission jäsenille sisäisen hallintokertomuksen. Kussakin vuotuisessa toimintakertomuksessa käsitellään asianomaisen pääosaston hallinnointia ja sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tuloksellisuutta pääosaston hallintosuunnitelmassa yksilöityjen keskeisten tavoitteiden ja toimien pohjalta. Asianomainen pääjohtaja tai osastopäällikkö esittää vuotuisessa toimintakertomuksessa lausumansa siinä esitetyistä taloudellisista tiedoista.

Vähämerkityksinen tuki:

Sellaiset valtiontukimäärät tiettyyn enimmäismäärään saakka (varojen saajaa kohti; kolmen vuoden kaudella), jotka katsotaan yhtenäismarkkinoiden kanssa yhteensopiviksi ja joiden kohdalla ei näin ollen edellytetä komission hyväksyntää.

Väliarviointi:

Monivuotisen rahoituskehityksen tähän mennessä toteutetun täytäntöönpanon keskeisten näkökohtien arviointi, jossa otetaan huomioon arvioinnin aikainen taloudellinen tilanne ja talousennuste (julkaistu viimeksi vuonna 2016).

Välilliset kustannukset:

Kulut, joita kutsutaan myös 'yleiskustannuksiksi' ja jotka vaikuttavat EU:n hankkeiden tai toimien lisäksi muihin *edunsaajan* toteuttamiin toimintoihin. Nämä kustannukset eivät liity suoraan EU:n hankkeeseen tai toimeen tai johdu siitä vaan pikemminkin ne liittyvät edunsaajan eri toimintoihin erilaisina parametreinä (kustannustekijöinä).

Välimaksu:

EU suorittaa *edunsaajalle* maksatuspyynnön perusteella maksun ennen kuin asiaankuuluva hanke tai toimi on saatettu päätökseen. Yleensä välimaksuja suoritetaan, jos hanke tai toimi on edistynyt riittävästi sopimuksessa tai avustussopimuksessa määritetyllä tavalla.

W**X****Y****Yhdennetty hallinto- ja valvontajärjestelmä:**

Järjestelmä, jonka avulla jäsenvaltiot hallinnoivat ja tarkastavat viljelijöille *yhteisen maatalouspolitiikan* mukaisesti suoritettuja maksuja. Se koostuu tietokannoista, joihin on tallennettu tietoja viljelijöistä, tukihakemuksista, eläimistä ja tukioikeuksista, sekä LPIS-tietokannasta.

Yhteinen hallinnointi:

EU:n talousarvion toteuttamismenetelmä, jossa komissio siirtää talousarvion toteuttamistehtäviä jäsenvaltioille (toisin kuin *suorassa hallinnoinnissa*); lopullinen vastuu EU:n talousarvion toteuttamisesta on kuitenkin edelleen komissiolla. Jäsenvaltio ohjaa varat *edunsaajille* ja *(lopullisille) varojen saajille* (*maksajavirastojen* kautta maatalouden ja maaseudun kehittämisen aloilla ja *hallintoviranomaisten* kautta muiden yhteisesti hallinnoitujen maksujen kohdalla). Säännöksissä esitettyjen vaatimusten mukaisen hallinto- ja valvontajärjestelmän perustaminen on ensisijaisesti jäsenvaltion vastuulla. Lisäksi

jäsenvaltioiden on varmistettava, että järjestelmä toimii tehokkaasti ja ehkäisee, havaitsee ja korjaa sääntöjenvastaisuudet.

Yhteinen maatalouspolitiikka (YMP):

Vuonna 1962 luodulla mekanismilla taataan muun muassa elintarvikevarmuus ja varmistetaan samalla kohtuullinen elintaso EU:n viljelijöille. YMP:tä uudistettiin huomattavasti vuosina 1992, 2003 ja 2013.

Yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmä:

Kymmenessä jäsenvaltiossa sovelletaan pinta-alatuen järjestelmää, jossa myönnetään kiinteämääräistä tukea hehtaaria kohti.

Yksinkertaistettu kustannusvaihtoehto:

Tapa laskea avustusmäärät tosiasiallisesti aiheutuneista kustannuksista riippumatta. Yksinkertaistetut kustannukset ovat pääasiallisesti standardiyksikkökustannuksia, kiinteämääräistä rahoitusta (laskettuna prosenttiosuutena muista tukikelpoisten kulujen luokista) ja kertakorvauksia (kytköksissä tiettyyn *tuotokseen* tai *tulokseen*).

Z